ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.6.2025
COM(2025) 225 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Σλοβακίας

{SWD(2025) 225 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Σλοβακίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου[1], και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263, που άρχισε να ισχύει στις 30 Απριλίου 2024, προσδιορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο έχει ως στόχο να προωθούνται τα υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά, η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η ανθεκτικότητα μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και να προλαμβάνονται τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη ΣΛΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Ο εν λόγω κανονισμός προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο για τη δημοσιονομική πολιτική και τονίζει τη μεσοπρόθεσμη εστίασή της, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να

[1] ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο που περιέχει τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις του, για χρονικό διάστημα τεσσάρων ή πέντε ετών, ανάλογα με τη διάρκεια της εθνικής νομοθετικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών[3] στα εν λόγω σχέδια οφείλει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του δημόσιου χρέους σε αξιόπιστα καθοδική πορεία έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη.

(2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[4], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο ΜΑΑ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη, με την οποία επιτυγχάνεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση, για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, ο ΜΑΑ ενισχύει την οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη, αποτελώντας παράλληλα την κινητήρια δύναμη για βιώσιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, προωθώντας ιδίως την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και καθιστώντας τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(3) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[5] (στο εξής: κανονισμός REPowerEU), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν βοηθά να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης, αυξάνοντας παράλληλα την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Η Σλοβακία πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και

---

[3] Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263: «καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους· ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων· iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια· iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση· v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας· και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

[4] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa. eu/eli/reg/2023/435/oj).

ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(4) Στις 29 Απριλίου 2021 η Σλοβακία υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που καθορίζονται στο παράρτημα V. Στις 13 Ιουλίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας[6], η οποία τροποποιήθηκε στις 14 Ιουλίου 2023 δυνάμει του άρθρου 18 παράγραφος 2 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU[7]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5, που να δηλώνει ότι η Σλοβακία έχει επιτύχει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική επίτευξη προϋποθέτει ότι δεν έχει αναιρεθεί η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων για την ίδια μεταρρύθμιση ή επένδυση.

(5) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Σλοβακίας[8]. Το σχέδιο υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και παρουσιάζει δημοσιονομική προσαρμογή σε διάστημα τεσσάρων ετών.

(6) Στις 26 Νοεμβρίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2025 της Σλοβακίας. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2025, στην οποία η Σλοβακία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2025, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ[9] στις 13 Μαΐου 2025 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 10 Μαρτίου 2025.

(7) Στις 29 Ιανουαρίου 2025, η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας

---

6 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας (ST 10156/2021· ST 10156/2021 ADD 1· ST 10156/2021 COR 1).

7 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας (ST 11205/2023 INIT, ST 11205/2023 ADD 1).

8 Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Σλοβακίας (ΕΕ C, C/2025/645, 10.2.2025).

9 Σύσταση του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2025, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

ανταγωνιστικότητας της ΕΕ κατά την επόμενη πενταετία. Σε αυτήν προσδιορίζονται οι τρεις επιταγές μετασχηματισμού της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης: i) καινοτομία· ii) απανθρακοποίηση και ανταγωνιστικότητα· και iii) ασφάλεια. Για να γεφυρωθεί το χάσμα καινοτομίας η ΕΕ έχει ως στόχο να ενισχύσει τη βιομηχανική καινοτομία, να στηρίξει την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων μέσω πρωτοβουλιών όπως η στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την επέκτασή τους, και να προωθήσει την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η κβαντική υπολογιστική. Στο πλαίσιο της επιδίωξης μιας πιο πράσινης οικονομίας, η Επιτροπή παρουσίασε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια και μια συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, διασφαλίζοντας ότι η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια θα παραμείνει οικονομικά αποδοτική και φιλική προς την ανταγωνιστικότητα, ιδίως για τους ενεργοβόρους τομείς, και θα αποτελεί μοχλό ανάπτυξης. Για να μειωθούν οι υπερβολικές εξαρτήσεις και να αυξηθεί η ασφάλεια η Ένωση δεσμεύτηκε να ενισχύσει τις παγκόσμιες εμπορικές εταιρικές σχέσεις, να διαφοροποιήσει τις αλυσίδες εφοδιασμού και να διασφαλίσει την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες και καθαρές πηγές ενέργειας. Οι προτεραιότητες αυτές υποστηρίζονται από οριζόντιους παράγοντες διευκόλυνσης, δηλαδή την κανονιστική απλούστευση, την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, τη χρηματοδότηση της ανταγωνιστικότητας και μιας Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, την προώθηση δεξιοτήτων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, και τον καλύτερο συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ. Η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας ευθυγραμμίζεται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να δημιουργείται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(8) Το 2025 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με την εφαρμογή του ΜΑΑ. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι εν λόγω ειδικές ανά χώρα συστάσεις παραμένουν εξίσου συναφείς για την αξιολόγηση των τροποποιημένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(9) Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις 2025 καλύπτουν τις βασικές προκλήσεις οικονομικής πολιτικής οι οποίες δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την περίοδο 2019-2024.

(10) Στις 4 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2025 για τη Σλοβακία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Σλοβακίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών για τη χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Σλοβακία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Σλοβακίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση

της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(11) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τη Σλοβακία. Τα κύρια πορίσματα της αξιολόγησης των μακροοικονομικών ευπαθειών της Σλοβακίας από την Επιτροπή για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού δημοσιεύτηκαν στις 13 Μαΐου 2025[10]. Στις 4 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σλοβακία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, παρά ορισμένες βελτιώσεις, εξακολουθούν να υφίστανται οι ευπάθειες που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα κόστους, το εξωτερικό ισοζύγιο και τη στεγαστική αγορά, ενώ οι βελτιώσεις στο χρέος των νοικοκυριών φαίνεται να είναι εντονότερες και η δράση πολιτικής είναι περιορισμένη. Ο πληθωρισμός και η αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος μειώθηκαν σημαντικά, αλλά εξακολουθούν να υφίστανται διαφορές με την υπόλοιπη ζώνη του ευρώ και την ΕΕ, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τον δομικό πληθωρισμό. Μετά τη σημαντική βελτίωση του 2023 λόγω των χαμηλότερων τιμών της ενέργειας, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών επιδεινώθηκε κάπως το 2024 λόγω της υποτονικότητας των εξαγωγών και της αύξησης των εισαγωγών εν μέσω της ανερχόμενης εγχώριας ζήτησης. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω φέτος. Παράλληλα, το υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα δεν μειώνεται. Επιπλέον, οι τιμές των κατοικιών επιταχύνθηκαν εκ νέου στη διάρκεια του 2024, ενώ η μείωση της κατασκευής κατοικιών επιδεινώνει την ήδη περιορισμένη προσφορά κατοικιών. Μετά από αρκετά έτη έντονων αυξήσεων του χρέους των νοικοκυριών, τα υψηλότερα επιτόκια επιβράδυναν τη ζήτηση ενυπόθηκων δανείων την τελευταία διετία και οι δείκτες χρέους των νοικοκυριών μειώθηκαν τα τελευταία έτη. Ωστόσο, καθώς οι χρηματοπιστωτικοί όροι χαλάρωσαν στη διάρκεια του 2024 και στις αρχές του 2025, ο δανεισμός των νοικοκυριών ανακάμπτει τελευταία και υποστηρίζεται περαιτέρω από την αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος σε ένα πλαίσιο στενότητας της αγοράς εργασίας. Οι επιδράσεις του παρονομαστή καθίστανται λιγότερο σημαντικές, με αποτέλεσμα ενδεχόμενη σταθεροποίηση ή μικρότερη πτώση των δεικτών χρέους των νοικοκυριών βραχυπρόθεσμα απ' ό,τι στο παρελθόν, οι οποίοι παραμένουν παράλληλα κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ στο πλαίσιο ενός υγιούς τραπεζικού τομέα. Η πρόοδος σε επίπεδο πολιτικής ήταν περιορισμένη. Προκειμένου να περιοριστεί ο πληθωρισμός, παρατάθηκαν τα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας για τα νοικοκυριά. Ωστόσο, αυτό το μη στοχευμένο μέτρο κατέστη ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν σε σημαντικό δημοσιονομικό έλλειμμα και έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών. Η θέσπιση μέτρων για τη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος είναι ακόμα περιορισμένη. Τον Απρίλιο τέθηκε σε ισχύ τροποποίηση του νόμου περί κατασκευών, με στόχο τον εξορθολογισμό των κατασκευαστικών διαδικασιών.

Αξιολόγηση της ετήσιας έκθεσης προόδου

(12) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών για τη Σλοβακία: 3,8 % το 2025, 0,9 % το 2026, 1,6 % το 2027 και 1,5 % το 2028, οι οποίοι αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς ανάπτυξης που υπολογίστηκαν με έτος αναφοράς το 2023, ήτοι 10,3 % το 2025, 11,2 % το 2026, 13,0 % το 2027 και 14,8 % το 2028. Την περίοδο

[10] SWD(2025) 125 final.

2025-2027 αυτοί οι μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών συμπίπτουν με τη διορθωτική πορεία σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4 του κανονισμού 1467/97, όπως συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025 προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος[11]. Στις 30 Απριλίου 2025 η Σλοβακία υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου της[12] σχετικά με τα μέτρα που έλαβε ανταποκρινόμενη στη σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος και σχετικά με την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για την αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Σλοβακίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(13) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να ενεργοποιήσουν την εθνική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025. Κατόπιν αιτήματος της Σλοβακίας στις 30 Απριλίου 2025, στις [ημερομηνία] το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση με την οποία επιτρέπει στη Σλοβακία να αποκλίνει από τους συνιστώμενους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών και να τους υπερβεί[13].

(14) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[14], το δημοσιονομικό έλλειμμα της Σλοβακίας αυξήθηκε από έλλειμμα 5,2 % του ΑΕΠ το 2023 σε έλλειμμα 5,3 % το 2024, ενώ το δημόσιο χρέος αυξήθηκε από 55,6 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2023 σε 59,3 % στα τέλη του 2024. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές ισοδυναμούν με ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών ίσο με 5,4 % το 2024. Στην ετήσια έκθεση προόδου, η Σλοβακία εκτιμά την αύξηση των καθαρών δαπανών το 2024 σε 3,0 %. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών ήταν υψηλότερη από το ποσοστό που περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση προόδου. Η διαφορά μεταξύ των υπολογισμών της Επιτροπής και των εκτιμήσεων των εθνικών αρχών οφείλεται στη μείωση των δαπανών που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ το 2023, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν στις παραδοχές στις οποίες βασίζεται η ετήσια έκθεση προόδου. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[15], ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν συσταλτικός, ίσος με 2,2 % του ΑΕΠ, το 2024.

---

11 Σύσταση του Συμβουλίου προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος στη Σλοβακία (C/2025/5039).

12 Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2025 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_el.

13 Σύσταση του Συμβουλίου που επιτρέπει στη Σλοβακία να αποκλίνει από τη συνιστώμενη πορεία των καθαρών δαπανών και να την υπερβεί (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής), [Να συμπληρωθεί: ΕΕ C, C/2025/xxx, x.x.2025].

14 Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2025.

15 Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης

(15) Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση προόδου, στο μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές της Σλοβακίας προβλέπεται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,9 % το 2025 και το 2026, ενώ ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 3,9 % το 2025 και 3,7 % το 2026. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,5 % το 2025 και κατά 1,4 % το 2026, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 4,0 % το 2025 και 2,9 % το 2026.

(16) Στην ετήσια έκθεση προόδου, το δημοσιονομικό έλλειμμα αναμένεται να μειωθεί στο 4,9 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 61,1 % έως τα τέλη του 2025. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 3,6 % το 2025. Στις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής το δημοσιονομικό έλλειμμα υπολογίζεται στο 4,9 % του ΑΕΠ για το 2025. Η μείωση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τα μέτρα εξυγίανσης που αυξάνουν τα έσοδα και εγκρίθηκαν από τη σλοβακική κυβέρνηση για το 2025. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 3,8 % το 2025. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι εν γένει ουδέτερος, ίσος με 0,2 % του ΑΕΠ, το 2025. Ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί στο 60,9 % έως τα τέλη του 2025. Η αύξηση του λόγου χρέους προς το ΑΕΠ το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως το υψηλό πρωτογενές έλλειμμα.

(17) Δημόσιες δαπάνες ύψους 1,4 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2025, έναντι 0,7 % του ΑΕΠ το 2024, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τη μη επιστρεπτέα στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας καθιστούν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης και το δημόσιο χρέος της Σλοβακίας.

(18) Οι αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στη Σλοβακία ανήλθαν στο 1,4 % του ΑΕΠ το 2021, στο 1,0 % του ΑΕΠ το 2022 και στο 1,2 % του ΑΕΠ το 2023[16]. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι αμυντικές δαπάνες προβλέπεται να ανέλθουν στο 1,3 % του ΑΕΠ το 2024 και στο 2,3 % του ΑΕΠ το 2025. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,9 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021. Η περίοδος ενεργοποίησης της εθνικής ρήτρας διαφυγής (2025-2028) επιτρέπει στη Σλοβακία να ιεραρχήσει εκ νέου τις δημόσιες δαπάνες ή να αυξήσει τα δημόσια έσοδα, ώστε οι επί μακρόν υψηλότερες αμυντικές δαπάνες να μη θέσουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα.

(19) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Σλοβακίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 3,8 % το 2025 και κατά 9,3 % αθροιστικά

που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

16 Eurostat, δημόσιες δαπάνες βάσει της ταξινόμησης των κρατικών λειτουργιών (COFOG).

το 2024 και το 2025. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών δαπανών της Σλοβακίας το 2025 προβλέπεται να είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης βάσει της διορθωτικής πορείας, τόσο ετησίως όσο και αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί. Ως εκ τούτου, η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος για τη Σλοβακία αναστέλλεται.

(20) Στην ετήσια έκθεση προόδου, το δημοσιονομικό έλλειμμα προβλέπεται να μειωθεί στο 4,5 % του ΑΕΠ το 2026, ενώ ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί σε 63,3 % έως τα τέλη του 2026. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής προβλέπουν δημοσιονομικό έλλειμμα ύψους 5,1 % του ΑΕΠ το 2026. Η αύξηση του ελλείμματος το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως την επιδείνωση των μακροοικονομικών προοπτικών σε συνδυασμό με τα συνεχιζόμενα μέτρα διακριτικής ευχέρειας που αυξάνουν τις δαπάνες, ιδίως τη μόνιμη καταβολή 13ης σύνταξης ή την αύξηση των δαπανών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 3,9 % το 2026. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι ουδέτερος το 2026. Η δημοσιονομική εξυγίανση θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στη βελτίωση της εξωτερικής θέσης. Σύμφωνα με τις προβολές της Επιτροπής, ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί στο 63,0 % έως τα τέλη του 2026. Η αύξηση του λόγου χρέους προς το ΑΕΠ το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως το υψηλό πρωτογενές έλλειμμα.

Βασικές προκλήσεις πολιτικής

(21) Το 2024 το μη μισθολογικό κόστος εργασίας στη Σλοβακία (φορολόγηση των αποδοχών από την εργασία) υπερέβη τον μέσο όρο της ΕΕ για τα άτομα χαμηλού εισοδήματος, με συντελεστή 38,2 % για τα άτομα που αμείβονται με το 50 % του μέσου μισθού, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που ήταν 31,8 %. Ωστόσο, το μη μισθολογικό κόστος εργασίας ήταν πιο κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ σε υψηλότερα επίπεδα εισοδήματος, στοιχείο που υποδηλώνει ότι η φορολογική επιβάρυνση είναι σχετικά σημαντικότερη για τα άτομα με χαμηλότερο εισόδημα. Τα έσοδα από τον φόρο ακίνητης περιουσίας το 2023 ήταν χαμηλά, στο 0,4 % του ΑΕΠ, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ (1,9 %), κυρίως λόγω του συστήματος φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας με βάση το εμβαδό στη Σλοβακία, το οποίο δεν λαμβάνει υπόψη στον δημοσιονομικό υπολογισμό πτυχές όπως η τοποθεσία ή η αγοραία αξία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα στάσιμα φορολογικά έσοδα, στο πλαίσιο της αύξησης των τιμών των κατοικιών τα τελευταία έτη και ζητημάτων που αφορούν τη δικαιοσύνη και την ισότητα. Επιπλέον, τα έσοδα από την περιβαλλοντική φορολογία της Σλοβακίας, ιδίως σε τομείς όπως οι μεταφορές, η ρύπανση και οι φυσικοί πόροι, είναι σταθερά χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ. Ο πραγματικός συντελεστής άνθρακα στη Σλοβακία είναι 64,1 EUR ανά τόνο CO_2, ο οποίος είναι σημαντικά χαμηλότερος από τον μέσο όρο της ΕΕ (84,8 EUR), με αποτέλεσμα ασθενέστερα οικονομικά κίνητρα για τη μείωση των εκπομπών. Η Σλοβακία λαμβάνει μέτρα για την ενίσχυση της αποδοτικότητας του συστήματός της είσπραξης φόρων επενδύοντας σε υποδομές ΤΠ και εφαρμόζοντας μια ολοκληρωμένη στρατηγική ψηφιακού μετασχηματισμού. Μολονότι το έλλειμμα ΦΠΑ έχει μειωθεί σημαντικά τα τελευταία έτη, το έλλειμμα συμμόρφωσης με τον ΦΠΑ εξακολουθεί να είναι σημαντικά υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Για την αντιμετώπιση των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων, η Σλοβακία θέσπισε μέτρα που αποσκοπούν στην αύξηση των δημόσιων εσόδων, τα οποία

επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα των τιμών και οδηγούν σε άνιση κατανομή των πόρων. Συγκεκριμένα, ο φόρος επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που εφαρμόστηκε πρόσφατα υπονομεύει το επιχειρηματικό περιβάλλον, συμβάλλει στην αύξηση των τιμών και ενθαρρύνει τη χρήση πληρωμών σε μετρητά, εγείροντας ανησυχίες σχετικά με πιθανή φοροδιαφυγή. Επιπλέον, η κυβέρνηση έχει επεκτείνει τα μέτρα που αποσκοπούν στον μετριασμό των κοινωνικών επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά δεν στοχεύουν τα ευάλωτα άτομα και στρεβλώνουν τα μηνύματα των τιμών από τις αγορές ενέργειας. Επιπλέον, η ανεπαρκής εφαρμογή των υφιστάμενων επανεξετάσεων των δαπανών στο πλαίσιο της διαδικασίας του προϋπολογισμού εμποδίζει την επίτευξη δυνητικών εξοικονομήσεων που θα μπορούσαν να ωφελήσουν τα δημόσια οικονομικά. Η προώθηση της ψηφιοποίησης της φορολογικής διοίκησης, ιδίως όσον αφορά την ηλεκτρονική τιμολόγηση και τις προσυμπληρωμένες φορολογικές δηλώσεις, θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση των διαρροών στο φορολογικό σύστημα, στην απλούστευση της συμμόρφωσης και στη μείωση του σχετικού κόστους.

(22) Η Σλοβακία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντική έλλειψη στέγης, με τον αριθμό των κατοικιών ανά χίλιους κατοίκους να είναι από τους χαμηλότερους μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ. Η κατασκευή κατοικιών είναι κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ και μειώνεται από το τέλος του 2023. Παρόμοια πτωτική τάση παρατηρήθηκε επίσης στον αριθμό των οικοδομικών αδειών που είχαν εκδοθεί στα τέλη του 2023. Αυτό είναι το αποτέλεσμα των αναποτελεσματικών διαδικασιών χορήγησης αδειών της Σλοβακίας, λόγω του υψηλού διοικητικού κατακερματισμού και των ανεπαρκών πόρων σε επίπεδο δήμων. Η στήριξη της προσφοράς κατοικιών συμβάλλει επίσης στον περιορισμό των κινδύνων που σχετίζονται με το χρέος των νοικοκυριών. Επιπλέον, η αγορά ενοικίασης ακινήτων δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένη, καθώς το νομοθετικό πλαίσιο δεν ευνοεί την ενοικίαση έναντι της ιδιοκτησίας κατοικιών. Η ιδιοκτησία κατοικιών παραμένει η προτιμώμενη επιλογή των περισσότερων νοικοκυριών στη Σλοβακία, καθώς τα ενοίκια είναι υψηλά και η διαθεσιμότητα ενοικιαζόμενων ακινήτων είναι χαμηλή. Ταυτόχρονα, η πολύ περιορισμένη προσφορά κοινωνικών κατοικιών —μόνο το 1,6 % του αποθέματος κατοικιών— αποτελεί εμπόδιο για την πρόσβαση των πλέον ευάλωτων ατόμων στη στέγαση. Η αύξηση των τιμών των κατοικιών και η μείωση της κατασκευής κατοικιών περιορίζουν περαιτέρω την προσβασιμότητα και την οικονομική προσιτότητα της στέγασης.

(23) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να ολοκληρωθεί η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της Σλοβακίας μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έως τον Αύγουστο του 2026 είναι αναγκαίο η Σλοβακία να επιταχύνει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων αντιμετωπίζοντας τις σχετικές προκλήσεις. Ειδικότερα, το απρόβλεπτο κανονιστικό περιβάλλον, ο διοικητικός φόρτος και η κατακερματισμένη δομή διακυβέρνησης, καθώς και οι αναποτελεσματικές διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων και η ανεπαρκής προετοιμασία επενδυτικών έργων επηρεάζουν την ικανότητα της

Σλοβακίας να υλοποιήσει με αποτελεσματικό τρόπο επενδυτικά έργα και να απορροφήσει τη χρηματοδότηση της ΕΕ, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζονται σημαντικά οι δυνατότητες της Σλοβακίας για καινοτομία και οικονομική διαφοροποίηση. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(24) Η εφαρμογή του προγράμματος της πολιτικής συνοχής, το οποίο περιλαμβάνει στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), έχει επιταχυνθεί στη Σλοβακία. Είναι σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση της ταχείας εφαρμογής του εν λόγω προγράμματος, ενώ παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός του επιτόπου. Η Σλοβακία λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο του προγράμματος της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, η Σλοβακία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στο πλαίσιο της βιομηχανικής μετάβασης, την ενίσχυση της ικανότητας καινοτομίας, μεταξύ άλλων για την ανάπτυξη και την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών, την αύξηση της ανθεκτικότητας των υδάτων και της στέγασης, καθώς και την προσβασιμότητα στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και τη συμμετοχή των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, η Σλοβακία οφείλει —στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των ταμείων της πολιτικής συνοχής— να επανεξετάσει το πρόγραμμά της λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίστηκαν στις ειδικές για τη χώρα συστάσεις του 2024. Οι προτάσεις της Επιτροπής που εκδόθηκαν την 1η Απριλίου 2025[17] παρατείνουν την προθεσμία για την υποβολή αξιολόγησης —για κάθε πρόγραμμα— του αποτελέσματος της ενδιάμεσης επανεξέτασης πέραν της 31ης Μαρτίου 2025. Παρέχει επίσης δυνατότητες ευελιξίας για την επιτάχυνση της υλοποίησης των προγραμμάτων και κίνητρα για τα κράτη μέλη ώστε να διαθέσουν πόρους της πολιτικής συνοχής σε πέντε στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας της Ένωσης, και συγκεκριμένα την ανταγωνιστικότητα στις στρατηγικές τεχνολογίες, την άμυνα, τη στέγαση, την ανθεκτικότητα των υδάτων και την ενεργειακή μετάβαση.

(25) Η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) παρέχει την ευκαιρία για επενδύσεις σε μια βασική στρατηγική προτεραιότητα της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς της. Η STEP διοχετεύεται μέσω 11 υφιστάμενων ταμείων της ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν να συμβάλουν και αυτά στο πρόγραμμα InvestEU για τη στήριξη επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας. Η Σλοβακία θα μπορούσε να αξιοποιήσει τις πρωτοβουλίες αυτές για να στηρίξει την ανάπτυξη ή την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών.

(26) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, η Σλοβακία αντιμετωπίζει διάφορες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την

[17] Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης [COM(2025) 123 final].

απανθρακοποίηση και τον μετασχηματισμό της βιομηχανίας, την ανάπτυξη της κινητικότητας μηδενικών εκπομπών, το επιχειρηματικό περιβάλλον και τη δημόσια διοίκηση, την ψηφιοποίηση, την έρευνα και την καινοτομία, το σύστημα απονομής δικαιοσύνης, την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη.

(27) Όπως αναφέρεται στην Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, όλα τα ενωσιακά, εθνικά και τοπικά θεσμικά όργανα πρέπει να καταβάλουν σημαντικές προσπάθειες για τη θέσπιση απλούστερων κανόνων και την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών. Η Επιτροπή έχει θέσει φιλόδοξους στόχους για τη μείωση του διοικητικού φόρτου: κατά τουλάχιστον 25 % και τουλάχιστον 35 % για τις ΜΜΕ, και έχει δημιουργήσει νέα εργαλεία για την επίτευξη αυτών των στόχων, συμπεριλαμβανομένων συστηματικών ελέγχων του αποθέματος νομοθεσίας της ΕΕ βάσει προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων και της ενίσχυσης του διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Για να επιδείξει και η Σλοβακία αντίστοιχο επίπεδο φιλοδοξίας, πρέπει να αναλάβει δράση. Το 78 % των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών αποτελεί πρόβλημα κατά την άσκηση δραστηριότητας στη Σλοβακία[18]. Οι χρονοβόρες και πολύπλοκες διοικητικές διαδικασίες, το απρόβλεπτο κανονιστικό περιβάλλον, η ταχέως μεταβαλλόμενη νομοθεσία και ο ανεπαρκής επενδυτικός σχεδιασμός καθιστούν το επιχειρηματικό περιβάλλον της Σλοβακίας ένα από τα λιγότερο ευνοϊκά στην ΕΕ. Στη Σλοβακία, η νομοθεσία τείνει να αλλάζει γρήγορα και οι ταχείες νομοθετικές διαδικασίες έχουν καταστεί ο κανόνας κατά τη θέσπιση νέων νόμων. Μεταξύ Οκτωβρίου 2023 και Φεβρουαρίου 2025 το 37 % του συνόλου των ψηφισθέντων νόμων παρέκαμψαν τις τυποποιημένες εκτιμήσεις επιπτώσεων και τις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το ισχύον πλαίσιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας στη Σλοβακία στερείται σαφών και διαφανών κανόνων και δεν εφαρμόζεται αποτελεσματικά. Παρά τη θέσπιση μέτρων για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, μεταξύ άλλων στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας, οι συνολικές βελτιώσεις ήταν οριακές.

(28) Η ανταγωνιστικότητα της Σλοβακίας παρεμποδίζεται από τον κατακερματισμό της δημόσιας διοίκησης, την περιορισμένη διαφάνεια στις δημόσιες συμβάσεις και τον ανεπαρκή σχεδιασμό των επενδύσεων. Η τοπική αυτοδιοίκηση πλήττεται από μεγάλες διαφορές ως προς το μέγεθος των δήμων, υποχρηματοδοτούμενες πρόσθετες αρμοδιότητες και έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού. Ο σχεδιασμός των επενδύσεων εξακολουθεί να συνδέεται με τους κύκλους χρηματοδότησης της ΕΕ και στερείται μακροπρόθεσμου οράματος, κάτι που δημιουργεί αβεβαιότητα για τις επιχειρήσεις και τις τοπικές αρχές. Ειδικότερα, οι μικροί δήμοι χρειάζονται περισσότερη κατάρτιση και ικανότητα για τη διαχείριση των επενδύσεων και την πρόσβαση σε κονδύλια της ΕΕ. Παρά τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στην αξιολόγηση, την επιλογή και τον προϋπολογισμό των δημόσιων επενδύσεων, η παρακολούθηση και η εκ των υστέρων αξιολόγηση των έργων παραμένουν ανεπαρκείς. Δεδομένου ότι η Σλοβακία αναπτύσσει εθνική επενδυτική στρατηγική έως το 2050, είναι σημαντικό η στρατηγική να εξασφαλίσει ευρεία πολιτική στήριξη και να εγκριθεί εγκαίρως. Η μεταρρύθμιση της δομής της τοπικής αυτοδιοίκησης και η εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τις διάφορες αρμοδιότητες θα μπορούσαν να προωθήσουν σημαντικά τη διαρθρωτική ικανότητα της Σλοβακίας για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση επενδύσεων. Επιπλέον, η Σλοβακία πρέπει επίσης να βελτιώσει την παροχή ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο και να ενισχύσει την

[18] Έκτακτη έκθεση του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τη στάση των επιχειρήσεων απέναντι στη διαφθορά στην ΕΕ (Απρίλιος 2024).

οικονομική ανεξαρτησία και τη διαχειριστική ικανότητα των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

(29) Μολονότι οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις αποσκοπούν στην απλούστευση των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων, εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με την ανεπαρκή διαφάνεια και τον ανταγωνισμό, καθώς το ποσοστό των δημόσιων συμβάσεων που ανατέθηκαν σε διαδικασίες με έναν μόνο προσφέροντα ανήλθε σε 33 % το 2023. Η διαφάνεια και ο ανταγωνισμός στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων είναι απαραίτητα στοιχεία για την προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών. Επιπλέον, παρά την ψήφιση του νόμου για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, ο οποίος αποσκοπεί στην ενίσχυση των κανόνων για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις και στη βελτίωση της χρήσης ποιοτικών κριτηρίων και της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, οι περισσότερες συμβάσεις στη Σλοβακία εξακολουθούν να ανατίθενται με βάση τη χαμηλότερη τιμή.

(30) Υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με το σλοβακικό δικαστικό σύστημα. Ειδικότερα, εξακολουθούν να μην υπάρχουν επαρκείς εγγυήσεις όσον αφορά την παύση των μελών του Δικαστικού Συμβουλίου. Διάφορες εξελίξεις, όπως η διάλυση εξειδικευμένων υπηρεσιών καταπολέμησης της διαφθοράς (η Ειδική Εισαγγελία και η Εθνική Υπηρεσία Δίωξης του Εγκλήματος), καθώς και ο αντίκτυπος ορισμένων τροποποιήσεων του ποινικού κώδικα εγείρουν σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την αξιοπιστία του πλαισίου της Σλοβακίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς, καθώς και σχετικά με τον βαθμό εξειδίκευσης και θεσμικής ικανότητας που έχει δημιουργηθεί με την πάροδο του χρόνου. Κατά συνέπεια, οι προσπάθειες των αστυνομικών δυνάμεων και των εισαγγελικών αρχών για τη διερεύνηση και τη δίωξη σύνθετης και υψηλού επιπέδου διαφθοράς διαταράχθηκαν σοβαρά, με αντίκτυπο στην αποτελεσματική παρακολούθηση υπό εξέλιξη και μελλοντικών υποθέσεων. Οι εξελίξεις αυτές ενδέχεται να υπονομεύσουν το επιχειρηματικό και κανονιστικό περιβάλλον της Σλοβακίας και, ως εκ τούτου, την ανταγωνιστικότητά της.

(31) Οι ψηφιακές υποδομές της Σλοβακίας αποτελούν εμπόδιο για την ανταγωνιστικότητά της, καθώς μόνο το 69,12 % των νοικοκυριών καλύπτονταν από δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας το 2023, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που ήταν 78,81 %. Το εκτιμώμενο επενδυτικό κενό ύψους άνω των 500 εκατ. EUR όσον αφορά τη συνδεσιμότητα gigabit πρέπει να καλυφθεί ώστε να παρασχεθεί στις επιχειρήσεις και στο κοινό ταχύτερη, πιο αξιόπιστη και ευρύτερη ψηφιακή συνδεσιμότητα. Για να διευκολυνθεί η ανάπτυξη νέων ψηφιακών υποδομών, είναι σημαντικό να εξορθολογιστεί το κανονιστικό πλαίσιο, να δημιουργηθεί ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον για τους επενδυτές και να μειωθεί ο χρόνος και το κόστος που συνδέονται με την ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών.

(32) Η αργή υιοθέτηση των ψηφιακών τεχνολογιών στη Σλοβακία αποτελεί περαιτέρω πρόκληση για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη, καθώς μόνο το 62 % των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) επιτυγχάνει βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης, έναντι 72,9 % που είναι ο μέσος όρος της ΕΕ. Η περιορισμένη συνεργασία μεταξύ του επιχειρηματικού και του ερευνητικού τομέα αποτελεί ένα ακόμη σημαντικό εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα. Οι ευκαιρίες για τις ΜΜΕ να επενδύσουν στην Ε&Α είναι περιορισμένες, δεδομένου ότι το ισχύον καθεστώς φορολογικών κινήτρων για την Ε&Α είναι μεροληπτικό υπέρ των μεγαλύτερων επιχειρήσεων. Η βελτίωση των καθεστώτων παροχής κινήτρων για την Ε&Α και ο προσανατολισμός των πολιτικών Ε&Α περισσότερο προς τις ΜΜΕ θα μπορούσαν να ενισχύσουν το αναπτυξιακό δυναμικό της Σλοβακίας.

(33) Η οικονομία της Σλοβακίας, συμπεριλαμβανομένου του μεγάλου βιομηχανικού τομέα υψηλής έντασης εργασίας, αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό, την επίτευξη των κλιματικών στόχων και τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας. Η εγχώρια παραγωγική ικανότητα παραμένει ιδιαίτερα περιορισμένη στον τομέα των τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών. Με τη στροφή προς μια πιο διαφοροποιημένη και βασισμένη στην καινοτομία οικονομία, μεταξύ άλλων προς πράσινες τεχνολογίες και αυτοματοποιημένες διαδικασίες, η Σλοβακία θα μπορούσε να ενισχύσει τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα και ανθεκτικότητά της έναντι εξωτερικών κλυδωνισμών. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να δοθεί σαφής προτεραιότητα στις επενδύσεις. Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο που διευκολύνει τον μετασχηματισμό της σλοβακικής βιομηχανίας θα μπορούσε να συμπληρωθεί με μηχανισμό που θα επανεξετάζει τακτικά και θα ενθαρρύνει τις δράσεις προτεραιότητας για τον βιομηχανικό τομέα, στηρίζοντας περαιτέρω τη μετάβασή του ιδίως προς τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών και καινοτόμες τεχνολογίες. Δεδομένου ότι το σλοβακικό οικονομικό μοντέλο βασίζεται κυρίως στην κατάντη συναρμολόγηση εισαγόμενων ενδιάμεσων αγαθών, αυτό περιορίζει την εγχώρια προστιθέμενη αξία και τις δευτερογενείς επιπτώσεις της εμπειρογνωσίας στις τοπικές επιχειρήσεις. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της ενσωμάτωσης των μεταποιητικών τομέων και των αναδυόμενων βιομηχανικών τομέων στις αλυσίδες εφοδιασμού σε επίπεδο ΕΕ.

(34) Η Σλοβακία εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη Ρωσία για ορυκτά καύσιμα. Το 2024 περίπου το 70 % του φυσικού αερίου και πάνω από το 80 % του αργού πετρελαίου που καταναλώθηκε ήταν ρωσικής προέλευσης. Οι προσπάθειες της Σλοβακίας να απομακρυνθεί από τη ρωσική εξάρτηση προχωρούν με αργούς ρυθμούς.

(35) Το υψηλό ενεργειακό κόστος για τις επιχειρήσεις παραμένει ένα από τα κύρια εμπόδια για την ανταγωνιστικότητα στη Σλοβακία, ενώ οι ρυθμιζόμενες τιμές ενέργειας για τα νοικοκυριά εξακολουθούν να περιορίζουν τα κίνητρα για επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση. Το 2024 οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας συνέβαλαν μόλις στο 24 % της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας, πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (47 %). Μολονότι η Σλοβακία ενέκρινε πρόσφατα μεταρρυθμίσεις για τη στήριξη της ανάπτυξης επενδύσεων σύμφωνα με τους στόχους του REPowerEU, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων της αιολικής, της ηλιακής, της γεωθερμικής ενέργειας και των ανανεώσιμων αερίων. Ταυτόχρονα, η σύνδεση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με το δίκτυο θα πρέπει να καταστεί πιο αποδοτική και λιγότερο επαχθής, μεταξύ άλλων με την προτεραιοποίηση επενδύσεων που διευκολύνουν τη σύνδεση με το δίκτυο και την ευελιξία. Η απανθρακοποίηση του τομέα της οικιακής θέρμανσης παραμένει ζωτικής σημασίας για τη μείωση της εξάρτησης της οικονομίας από τα ορυκτά καύσιμα και την επίτευξη των κλιματικών στόχων της χώρας. Οι γεωθερμικές τεχνολογίες και οι τεχνολογίες αντλιών θερμότητας δεν αξιοποιούνται επαρκώς, ιδίως στα μεγάλα δίκτυα τηλεθέρμανσης. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, για παράδειγμα, στους τομείς των κτιρίων, των μεταφορών και της βιομηχανίας, καθώς εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά την έγκαιρη υλοποίηση και την κλιμάκωση των επενδύσεων τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

(36) Η πολύ χαμηλή διείσδυση της κινητικότητας μηδενικών εκπομπών στη Σλοβακία περιορίζει την εγχώρια ανταγωνιστικότητα της μεγάλης αυτοκινητοβιομηχανίας της χώρας. Αυτό καταδεικνύεται από ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά νέων ταξινομήσεων οχημάτων μηδενικών εκπομπών στην ΕΕ (μόλις 2,9 % των νέων

ταξινομήσεων αυτοκινήτων), αλλά και από την καθυστερημένη ανάπτυξη υποδομών φόρτισης και ανεφοδιασμού μηδενικών εκπομπών. Μολονότι η Σλοβακία έχει εγκρίνει ορισμένες μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (π.χ. σχέδιο δράσης για την ηλεκτροκίνηση), δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμη κίνητρα για τη στήριξη της ανάπτυξης οχημάτων και υποδομών μηδενικών εκπομπών. Η ανάπτυξη των κινήτρων που περιγράφονται στο σχέδιο δράσης για την ηλεκτροκίνηση είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να μπορέσει ο ιδιωτικός τομέας να πραγματοποιήσει σημαντικές περαιτέρω επενδύσεις. Ομοίως, η σλοβακική υποδομή σιδηροδρομικών μεταφορών εκσυγχρονίζεται με αργούς ρυθμούς, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η ελκυστικότητά της τόσο για επιβατική όσο και για εμπορική χρήση. Επιπλέον, η Σλοβακία δεν διαθέτει κεντρική προσέγγιση για τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση στρατηγικών ανακαινίσεων των εθνικών υποδομών μεταφορών, για παράδειγμα, μέσω ειδικού κεντρικού ταμείου για υποδομές μεταφορών με σκοπό την επιτάχυνση της εθνικής μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης. Επίσης, η διακυβέρνηση της εθνικής σιδηροδρομικής υποδομής δεν παρέχει κίνητρα για ταχείες αναβαθμίσεις του υφιστάμενου δικτύου.

(37) Η Σλοβακία απέχει πολύ από την επίτευξη του στόχου υγειονομικής ταφής των αστικών αποβλήτων για το 2035. Απαιτείται βελτιωμένη διαχείριση των αποβλήτων πόρων για τον περιορισμό της υγειονομικής ταφής και αυξημένη χρήση κυκλικών υλικών. Η ποιότητα των συστημάτων επιφανειακών υδάτων της Σλοβακίας επιδεινώνεται λόγω ανεπαρκών μέτρων διαχείρισης των υδάτων. Τα εν λόγω υδατικά συστήματα έχουν υποστεί πίεση λόγω του αυξημένου αριθμού ακραίων καιρικών φαινομένων, υπερβολικών ποσοτήτων ρύπων και συχνών αλλαγών στο σχήμα και τη ροή των υδατικών συστημάτων. Ωστόσο, η κατάσταση των υδατικών συστημάτων θα μπορούσε να βελτιωθεί και η ανθεκτικότητα των υδάτων έναντι ξηρασιών και πλημμυρών θα μπορούσε να ενισχυθεί μέσω της καθιέρωσης καλύτερης βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων. Επιπλέον, η προτεραιοποίηση λύσεων που βασίζονται στη φύση και της αποκατάστασης ποταμών έναντι της κατασκευής νέων φραγμάτων υδάτων και άλλων «γκρίζων υποδομών» είναι ζωτικής σημασίας, ενώ παράλληλα μετουσιώνει τις δράσεις αυτές σε σχετικές εθνικές πολιτικές. Οι απορροφήσεις άνθρακα της Σλοβακίας υπολείπονται του επιπέδου φιλοδοξίας που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων της για το 2030 όσον αφορά τη χρήση της γης, την αλλαγή χρήσης της γης και τη δασοκομία. Η αύξηση της ικανότητας απορρόφησης άνθρακα και της ανθεκτικότητας των δασών της Σλοβακίας απαιτεί καλύτερη προστασία της βιοποικιλότητας, ιδίως μέσω της οριστικοποίησης της οριοθέτησης των εθνικών πάρκων, της φύτευσης πολυειδών και πολυγενεακών δασών και της διατήρησης των φυσικών πόρων.

(38) Η Σλοβακία έχει σχετικά χαμηλά ποσοστά ανεργίας, αλλά τα ποσοστά της μακροχρόνιας ανεργίας και της ανεργίας των νέων παραμένουν υψηλά, καθώς και η ανεργία σε μειονεκτούσες ομάδες, όπως οι Ρομά και τα άτομα με χαμηλότερα επίπεδα δεξιοτήτων. Ταυτόχρονα, παρότι το χάσμα απασχόλησης μεταξύ των φύλων στη Σλοβακία είναι σχετικά χαμηλό σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται σε μεγάλο βαθμό στην αγορά εργασίας. Οι προσπάθειες για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των αυξανόμενων ελλείψεων εργατικού δυναμικού. Οι επενδύσεις σε πολιτικές που βοηθούν ευάλωτες ομάδες ατόμων να βρουν ή να παραμείνουν στην εργασία προκειμένου να διατηρήσουν τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας παραμένουν χαμηλές. Η συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδίως για τις γυναίκες, παρεμποδίζεται επίσης λόγω της ανεπαρκούς διαθεσιμότητας και χρήσης

οικονομικά προσιτών υπηρεσιών προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας, ιδίως για παιδιά ηλικίας κάτω των 3 ετών. Οι ευκαιρίες για ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας είναι επίσης περιορισμένες, ενώ, για παράδειγμα, η στήριξη της μερικής απασχόλησης θα μπορούσε να αυξήσει τη συμμετοχή των γονέων μικρών παιδιών στην αγορά εργασίας.

(39) Η Σλοβακία αντιμετωπίζει σημαντικές αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, λόγω, μεταξύ άλλων, της έλλειψης εργαζομένων με πράσινες και ψηφιακές δεξιότητες. Για τον λόγο αυτόν απαιτούνται σημαντικές και στοχευμένες προσπάθειες αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης. Η χώρα έχει μικρό αριθμό ειδικών στις ΤΠΕ και χαμηλό ποσοστό σπουδαστών που είναι εγγεγραμμένοι σε προγράμματα STEM. Ταυτόχρονα, το σλοβακικό εκπαιδευτικό σύστημα αντιμετωπίζει πολλαπλές προκλήσεις, μεταξύ των οποίων οι ελλείψεις εκπαιδευτικών και η ανάγκη για προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών, η μακροχρόνια υποχρηματοδότηση, οι χαμηλές επιδόσεις των μαθητών και των ενηλίκων όσον αφορά τις βασικές δεξιότητες. Από το 2020 ο κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού αυξάνεται. Το ποσοστό παιδικής φτώχειας της Σλοβακίας υπερέβη τον μέσο όρο της ΕΕ το 2023 και, παρότι το ποσοστό παιδικής φτώχειας βελτιώθηκε το 2024, παραμένει υψηλό και εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές περιφερειακές ανισότητες, ιδίως στα ανατολικά της χώρας. Παρότι τα μέτρα που υποστηρίζονται από το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αποσκοπούν στη μείωση του διαχωρισμού των Ρομά στην εκπαίδευση και στη διασφάλιση ισότιμης και χωρίς αποκλεισμούς πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα, η ικανότητα υλοποίησης σε τοπικό επίπεδο υστερεί, ιδίως όσον αφορά τα έργα υποδομής.

(40) Η ανθεκτικότητα του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης της Σλοβακίας βρίσκεται υπό πίεση λόγω της έλλειψης και της γήρανσης των επαγγελματιών του τομέα της υγείας. Τα επίπεδα στελέχωσης είναι χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ και σχεδόν το ένα τέταρτο των νοσηλευτών πλησιάζουν τη συνταξιοδότηση. Οι περιορισμένες προσπάθειες για την ενίσχυση της παρακολούθησης ιατρικών σπουδών, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών ασκούν περαιτέρω πίεση στην ικανότητα του συστήματος. Οι διαρθρωτικές ανεπάρκειες στα νοσοκομεία και η συνεχιζόμενη υποχρηματοδότηση, ιδίως στον τομέα της προληπτικής περίθαλψης, η οποία έλαβε μόλις το 2,0 % των συνολικών δαπανών για την υγεία το 2022, επιδεινώνουν την κατάσταση. Οι οικονομικές δυσκολίες έχουν οδηγήσει σε σημαντικό χρέος και μεγάλες καθυστερήσεις πληρωμών στα μεγάλα κρατικά νοσοκομεία, υπονομεύοντας τις προσπάθειες για βελτίωση της αποτελεσματικότητας. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έχει συμβάλει στην επίτευξη ορισμένων βελτιώσεων όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και στον καλύτερο συντονισμό μεταξύ των επιπέδων περίθαλψης. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της παροχής πρωτοβάθμιας περίθαλψης και τη διασφάλιση επαρκούς εφοδιασμού με ιατρικά προϊόντα κρίσιμης σημασίας και επαρκών υποδομών. Επιπλέον, οι υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας εξακολουθούν να υποχρηματοδοτούνται και παραμένουν μάλλον περιορισμένες, ιδίως για τις ευάλωτες ομάδες. Λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας αντιμετωπίζουν προκλήσεις δημοσιονομικής βιωσιμότητας τόσο μεσοπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα.

(41) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και

Νομισματικής Ένωσης, το 2025 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για να εφαρμόσουν τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ 2025. Όσον αφορά τη Σλοβακία, οι συστάσεις 2, 3, 4, 5 και 6 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανταγωνιστικότητα, ενώ οι συστάσεις 1, 5 και 6 συμβάλλουν στην υλοποίηση της δεύτερης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανθεκτικότητα, και οι συστάσεις 1, 3 και 6 συμβάλλουν στην υλοποίηση της τρίτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με τη μακροοικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα που διατυπώνονται στη σύσταση του 2025.

(42) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και των συμπερασμάτων της σχετικά με την ύπαρξη ανισορροπιών, οι συστάσεις βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 1, 2, 3 και 5 κατωτέρω. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με τη στεγαστική αγορά και το χρέος των νοικοκυριών. Οι πολιτικές που αναφέρονται στις συστάσεις 1, 2 και 5 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με το εξωτερικό ισοζύγιο. Οι πολιτικές που αναφέρονται στις συστάσεις 1, 3 και 5 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα. Οι συστάσεις 1, 2, 3 και 5 συμβάλλουν τόσο στην αντιμετώπιση των ανισορροπιών όσο και στην εφαρμογή της σύστασης σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 41.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Σλοβακία να λάβει μέτρα το 2025 και το 2026 προκειμένου:

1. Να ενισχύσει τις συνολικές αμυντικές δαπάνες και την ετοιμότητα σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 6ης Μαρτίου 2025. Να τηρήσει τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος, αξιοποιώντας παράλληλα το περιθώριο βάσει της εθνικής ρήτρας διαφυγής για υψηλότερες αμυντικές δαπάνες. Να καταστήσει το μείγμα φόρων αποδοτικότερο, μεταξύ άλλων μειώνοντας τα αντικίνητρα στην αγορά εργασίας και αξιοποιώντας καλύτερα φόρους που είναι λιγότερο επιβλαβείς για την ανάπτυξη, όπως η περιβαλλοντική φορολογία και η περιοδική φορολογία ακίνητης περιουσίας. Να βελτιώσει την αποδοτικότητα των δαπανών μέσω, για παράδειγμα, της επανεξέτασης των δαπανών. Να συνεχίσει την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης, μεταξύ άλλων με την περαιτέρω ψηφιοποίηση της φορολογικής διοίκησης. Να καταργήσει σταδιακά τα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας και να διασφαλίσει ότι τα μέτρα αυτά στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας. Να στηρίξει την προσφορά κατοικιών και να επεκτείνει την αγορά ενοικίασης ακινήτων επιταχύνοντας την κατασκευή κατοικιών και προωθώντας την κοινωνική στέγαση, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές ανισότητες.

2. Λαμβανομένων υπόψη των ισχυουσών προθεσμιών για την έγκαιρη ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, να επιταχύνει την υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU. Να επιταχύνει την εφαρμογή του προγράμματος της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΔΜ, ΕΚΤ+, ΤΣ), αξιοποιώντας, ανάλογα με την περίπτωση, τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενδιάμεση επανεξέταση. Να κάνει τη βέλτιστη δυνατή χρήση των μέσων της ΕΕ,

συμπεριλαμβανομένου του πεδίου που παρέχεται από το InvestEU και την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη, ώστε να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα.

3. Να διασφαλίσει ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον διαμορφώνοντας ένα πιο προβλέψιμο κανονιστικό περιβάλλον, μέσω της βελτίωσης του πλαισίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας, διασφαλίζοντας την ενσωμάτωση της εκτίμησης επιπτώσεων και των διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη στη νομοθετική διαδικασία. Να αντιμετωπίσει τον κατακερματισμό των δομών διακυβέρνησης, μεταξύ άλλων με την προετοιμασία μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης. Να διασφαλίσει ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες μέσω καλύτερου συντονισμού και χάραξης πολιτικής. Να διασφαλίσει τη διαφάνεια και τον ανταγωνισμό στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων για την προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών, καθώς και να αυξήσει τη χρήση κριτηρίων που σχετίζονται με την ποιότητα και το κόστος κύκλου ζωής στις πράξεις σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Να ενισχύσει το δικαστικό σύστημα και να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του συστήματος καταπολέμησης της διαφθοράς, μεταξύ άλλων με τη διασφάλιση επαρκών, αυτόνομων και αποτελεσματικών ερευνών και διώξεων σε υποθέσεις διαφθοράς υψηλού επιπέδου, καθώς και επαρκούς, εξειδικευμένης ικανότητας σε επίπεδο αστυνομικών και διωκτικών αρχών.

4. Να ενισχύσει τις ψηφιακές υποδομές με τη γεφύρωση του επενδυτικού χάσματος για τη συνδεσιμότητα gigabit και τον εξορθολογισμό των κανονιστικών ρυθμίσεων για την ανάπτυξη υποδομών. Να αυξήσει την υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών, ιδίως μεταξύ των ΜΜΕ, με την εξάλειψη των εμποδίων στην ανάπτυξή τους. Να βελτιώσει την πολιτική για την έρευνα και την καινοτομία με την παροχή κινήτρων για συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και του ερευνητικού τομέα και με την αναθεώρηση του καθεστώτος φορολογικών κινήτρων για την Ε&Α με σκοπό την παροχή μεγαλύτερης στήριξης στις ΜΜΕ.

5. Να δώσει προτεραιότητα στις επενδύσεις σε καθαρή και αποδοτική παραγωγή και στη χρήση της ενέργειας και των πόρων. Να ενισχύσει το νομοθετικό πλαίσιο για τη στήριξη των πράσινων τεχνολογιών και προϊόντων και να προωθήσει τις επενδύσεις για την ενίσχυση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής διαφοροποίησης. Να επιταχύνει τη διαφοροποίηση του εφοδιασμού με ορυκτά καύσιμα για τη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης από ρωσικές πηγές. Να επιταχύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθιστώντας παράλληλα τις διαδικασίες για τη σύνδεση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με το δίκτυο πιο αποδοτικές και λιγότερο επαχθείς. Να στηρίξει περαιτέρω επενδύσεις σε δίκτυα, ιδίως δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και στην απανθρακοποίηση του τομέα της θέρμανσης. Να στηρίξει την περαιτέρω ανάπτυξη της κινητικότητας μηδενικών εκπομπών και του εκσυγχρονισμού του σιδηροδρομικού δικτύου, με τη μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης των εθνικών σιδηροδρομικών υποδομών και τη δημιουργία ειδικού επενδυτικού πλαισίου. Να ενισχύσει τη διαχείριση των αποβλήτων πόρων και την επαναχρησιμοποίηση των αστικών αποβλήτων και των απορριμμάτων συσκευασίας, καθώς και τη διατήρηση των φυσικών πόρων, και να αυξήσει την ανθεκτικότητα των υδάτων ενσωματώνοντας λύσεις που βασίζονται στη φύση και οριστικοποιώντας την οριοθέτηση των προστατευόμενων φυσικών περιοχών.

6. Να ενισχύσει τη συμμετοχή των υποεκπροσωπούμενων ομάδων στην αγορά εργασίας και να θεσπίσει πιο ευέλικτες εργασιακές ρυθμίσεις για τους γονείς με

παιδιά. Να αυξήσει τη διαθεσιμότητα και τη χρήση οικονομικά προσιτής, υψηλής ποιότητας προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας για παιδιά ηλικίας κάτω των 3 ετών. Να ενισχύσει τη διδασκαλία βασικών δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων για παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, ιδίως σε περιθωριοποιημένες κοινότητες Ρομά, διασφαλίζοντας παράλληλα ισότιμη και χωρίς αποκλεισμούς πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα. Να εντείνει τις προσπάθειες πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων, παρέχοντας ευκαιρίες επανειδίκευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων για ενήλικες, επενδύοντας στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών και αυξάνοντας την εγγραφή σε εκπαιδευτικά προγράμματα STEM. Να βελτιώσει την παροχή πρωτοβάθμιας περίθαλψης, ιδίως για τα ευάλωτα άτομα, και να επεκτείνει τα προληπτικά μέτρα υγειονομικής περίθαλψης. Να ενισχύσει την ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας στους τομείς των ιατρικών προϊόντων κρίσιμης σημασίας, των υποδομών και του εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, με τη διατήρηση και την προσέλκυση ειδικευμένων εργαζομένων, διασφαλίζοντας παράλληλα τη δημοσιονομική βιωσιμότητα του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης. Να διασφαλίσει οικονομικά προσιτή και ποιοτική μακροχρόνια φροντίδα.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος